

- b) v postavení za vlastním jménem
– k označení přezdívky (historické i novodobé):

Přemysl le Laboureur, fondateur de la dynastie des Přemyslides, unifie les tribus tchèques. *Přemysl Oráč, zakladatel panovnického rodu Přemyslovců, sjednotil české kmeny.*

La police a arrêté Louison le Ventru. *Policie zatkla Ludvu zvaného Břicháč.*

– k odlišení nositelů stejného jména:

Renoir le peintre et Renoir le metteur en scène. *Renoir – malíř a Renoir – režisér.*

109 UŽÍVÁNÍ ČLENU NEURČITÉHO

Člen neurčitý (**un, une, des**) je znakem blíže neurčeného podstatného jména počítatelného (na jednotky či kusy). V češtině odpovídá zhruba neurčitému zájmenu *nějaký*, popř. číslovce *jeden* (z několika). Vyjadřuje tedy:

1. číselný pojem *jeden, jedna*:

Auriez-vous une punaise? *(Ne)měl byste jeden (nějaký) připínáček?*

J'ai aperçu un enfant qui pleurait. *Spatřil jsem (zahlédl jsem) jedno (nějaké) dítě, jak pláče.*

2. neurčenost (v nejširším slova smyslu):

J'ai un ami à Paris. *Mám v Paříži (jednoho) přítele.*

Il y a une dame qui vous cherche. *Hledá vás (tu) nějaká paní.*

Y a-t-il des questions ou des observations? *Jsou nějaké otázky nebo připomínky?*

Avez-vous des allumettes? *Máte zápalky?*

Pozn. Hranice mezi pojmem číselným a prostou neurčeností může být ve francouzštině neznatelná; např.: **Passe-moi une épingle.** a) *Poděj mi špendlík* (tj. nějaký, jakýkoli). b) *Poděj mi jeden špendlík* (tj. v číselném významu).

3. příslušnost k nějakému druhu nebo skupině, společenství, organizaci, druhu zaměstnání apod., zejména po výrazech **c'est, ce sont**; např.:

C'est un ordinateur. *To je počítač.*

Ce sont des programmes. *To jsou (nějaké) programy.*

Ce n'est pas un Français, c'est un Belge. *To není Francouz, to je Belgčan.*

C'est un expert en géologie. *To je odborník v geologii.*

C'est un grand sportif. *To je velký sportovec.*

C'est un membre de notre comité. *To je (jeden) člen našeho výboru.*

Pozn. 1. Je-li podst. jméno blíže určeno či upřesněno větným nebo situačním kontextem, je ovšem doprovázeno i po výrazech **c'est, ce sont** členem určitým, např.: **C'est la secrétaire de notre directeur.** *To je sekretárka našeho ředitele.* (**C'est une secrétaire de notre directeur** – by znamenalo, že ředitel má několik sekretárek a že tato je jednou z nich.) – **C'est le membre de notre comité qui voulait vous parler.** *To je (ten) člen našeho výboru, který s vámi chtěl mluvit.* – **C'est le chef.** *To je (nás, zdejší apod.) vedoucí.*

2. Neurčitý člen vyjadřuje někdy zkrácené přirovnání, např. **Paris, c'est un monde.** *Paříž to je svět sám pro sebe.* – **«Les fenêtres sont des yeux louches.»** (H. Poulaille) *Okna jsou (jako) šilhající (potouchlé) oči.*

Po slovesech **être, passer pour** *být považován za, devenir, rester* apod. má podstatné jméno (ve funkci doplňku nebo jmenného přísudku) u sebe **neurčitý člen** pouze v případě, že je doprovázeno přívlastkem, např.:

M. Durand est un physicien célèbre. *Pan Durand je slavný fyzik.*

Il est devenu un auteur reconnu. *Stal se uznávaným autorem.*

Le dauphin passe pour un animal au psychisme développé. *Delfin je považován za zvíře s vyspělou psychikou.*

Pozn. 3. Není-li podst. jméno po slovesech **être, passer pour, devenir** apod. doprovázeno přívlastkem, zůstává bez členu; např.: **M. Durand est physicien. Il est devenu académicien.** *Stal se akademikem.*

4. Je-li podst. jméno po slovesech **être, devenir, passer pour** apod. doprovázeno příd. jménem **bon, mauvais, grand, petit**, pak v hovorové řeči bývá zpravidla bez členu, např.: **Il est bon nageur.** *Je dobrý plavec.* **Il n'est pas grand fumeur.** *Není velký kuřák.* **Elle est mauvaise ménagère.** *Je špatná hospodyně.* – Ovšem po výrazech **c'est** nastupuje i u těchto přídavných jmen člen neurčitý, např.: **C'est un bon nageur. Ce n'est pas un grand fumeur. C'est une mauvaise ménagère.**

4. člen neurčitý u vlastních jmen osob označuje typ (viz 108-12):

Un Rimbaud est rare. *Takových Rimboudů je málo.*

Une musique digne d'un Debussy. *Hudba hodná (takového) Debussyho.*

Même un de Gaulle n'y consentirait pas. *Ani takový de Gaulle by s tím nesouhlasil.*

5. člen neurčitý zastupuje nevyjádřené podstatné jméno (viz obdobnou funkci členu určitého 108-10):

La possibilité d'adopter un ou des enfants existe. *Možnost osvojit si jedno nebo více dětí (tu) existuje.*